

Akademie věd ČR se připojila ke koalici pro reformu hodnocení výzkumu

10.11.2022 - Jarmila Tiosavljjevičová | Akademie věd České republiky

Vědecká komunita už delší čas volá po změnách v systémech hodnocení výzkumu.

Kvalita, výkon a dopad bádání by se podle jejího názoru měly hodnotit vhodnějšími kritérii. Tyto aktivity vedly ke vzniku mezinárodních iniciativ (např. *Leiden Manifesto*, *Declaration on Research Assessment*, *Metric Tide*, *Hong Kong Principles*), které poukázaly na přetrvávající problémy v hodnocení a identifikovaly oblasti, v nichž je nutné provést změny.

V roce 2021 začala ve spolupráci s významnými výzkumnými organizacemi řešit reformu hodnocení výzkumu i Evropská komise. Na základě širokých konzultací vydala v listopadu loňského roku iniciativu *Towards an agreement on reforming research assessment*. V ní navrhuje, jak systém hodnocení změnit angažováním jednotlivých organizací. Institute potvrzují svůj zájem podpisem smlouvy *Agreement on reforming research assessment*. V ní se se zaváží ke změnám v hodnocení v určené časové lhůtě. Podpisem se zároveň stávají součástí výše uvedené koalice.

Akademie věd a principy hodnocení výzkumu

Akademická rada AV ČR vyjádřila iniciativě podporu již v červenci 2022, nyní ke smlouvě připojila svůj podpis. Iniciativa totiž v mnohém souzní s principy, které Akademie věd dlouhodobě uplatňuje při hodnocení svých pracovišť. V koalici proto plánuje nejen čerpat inspiraci pro další zlepšování systému hodnocení, ale také sdílet své zkušenosti s ostatními účastníky.

Podle předsedkyně Akademie věd ČR Evy Zažímalové je klíčovým tématem iniciativy informované *peer review*. „V Česku jde o pokračující boj s metodami hodnocení, které favorizují kvantitu výstupů a časopisecké indikátory jako měřítka výkonu a kvality – pro tyto metody se vžilo označení kafemlejek. Na některých univerzitách a ve výzkumných organizacích totiž stále přetrvávají. Iniciativa je důležitý vzkaz nejen jim, ale i Úřadu vlády a Metodice 2017+. A zejména způsobu, jakým se Metodika 2017+ naplňuje.“

Mezinárodní koalice pro změnu

Zájem o podpis smlouvy projevil 350 organizací ze 40 zemí, do této chvíle se do koalice zapojilo více než 180 signatářů. Z českých institucí už smlouvu podepsala Grantová agentura ČR nebo Univerzita Karlova, ze zahraničních organizací se do koalice připojily například French National Centre for Scientific Research (CNRS), European Organisation for Nuclear Research (CERN), DFG, Dutch Research Council (NWO) či Swiss National Science Foundation a některé univerzity.

Desatero pro nový systém hodnocení výzkumu

Z deseti závazků, které smlouva svým signatářům ukládá, jsou základní čtyři – tzv. „core“: 1) uznání rozmanitosti příspěvků které výzkumná činnost produkuje a jimiž naplňuje potřeby společnosti, 2) založení hodnocení na kvalitativních měřítkách, v nichž centrální roli hraje *peer review*, 3) opuštění nevhodného používání publikačních metrik (např. Journal Impact Factor a Article Influence Score) v hodnocení a 4) nevyužívání mezinárodních žebříčků pro hodnocení organizací.

Akademie věd ČR se podpisem zavazuje, že přispěje k reformě systému hodnocení výzkumu a bude se v koalici podílet na činnosti orgánů a pracovních skupin. Do roka od podpisu smlouvy musí připravit akční plán v souladu s „core“ závazky a do roku 2027 je splnit.

Text: Jarmila Tiosavljevičová, Oddělení hodnocení a podpory vědy, Kancelář AV ČR; Zuzana Dupalová, DVV SSČ AV ČR

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Akademie-ved-CR-se-prijedila-ke-koalici-pro-reformu-hodnoceni-vyzkumu>